

DIRVA

Nr. 116

Spalis-October 10, 1960

Cleveland, Ohio

ŽEMĖS ŪKIO DARBAI LIETUVOJE TEBESIVĖLINA

Vėlinimasis atliekant žemės ūkio darbus yra vienas iš didžiausių galvos skausmų komunistiniams kvailiams Lietuvoje nuo pat kolchozinės sistemos įvedimo. Sniečkus tuo reikalu pamokslauja kiekviena proga. Partijos vardu skelbiami nutarimai, paraginimai, įpareigojimai. Įvairiuose suvažiavimuose priimami įsipareigojimai atlikti žemės ūkio darbus vis anksčiau, negu pereitais metais. Kiekvieną pavasarį ir vasarą skelbiama begalės džiugimų tiems, kurie atliko tuos ar kitus darbus laiku arba anksčiau, negu buvo reikalaujama ar žadėta. Bet galų gale kas metai paaiškėja, kad, bendrai imant, su visais darbais ir vėl pavėluota.

Ir šįmet, pačioje rugsėjo pabaigoje, Sniečkus, komsomolo CK posėdyje (kuris šį kartą buvo suauktas ne Vilniuje, o "Nemuno" kolchoze, šiaudinėje, kitoj Nemuno pusėje priešais Jurbarką), kalbėjo, kad nepalankus oras padarė nuostolių ir suvėlino derliaus nuėmimą. Guodėsi, kad orui pagerėjus, "jau bemaž visur nuimtos grūdinės kultūros" (rugsėjo 21).

Šįmet išaugo daugiau ir stambesnių kukurūzų. Bet ir jiems tas patį pavojus: vėlavimas nuimti. Sniečkus ragino mobilizuoti visas jėgas nuimti kukurūzams artimiausiu laiku, kad neprasidėtų didesnės šalnos. Ir ragino juos tuojau silisuoti, net nesusmulkintus, jeigu nebūsią galima spėti susmulkinti.

Iki rugsėjo 20 dienos visoje Lietuvoje dar buvo nepasėta daugiau kaip ketvirtadalis žiemkenčių javų. Kai kuriuose rajonuose tebuvo pasėta tik pusė arba tik du penktadaliai.

Bulvės, dėl drėgmės pertekliaus, šįmet daug kur išaugusios neatsparios laikyti per žiemą. Todėl Sniečkus ragino bulves bekasant rūšiuoti ir atspariausias palikti sėklai, o mažiau atsparias silosuoti ir jomis šerti kiaules. Kaip aprūpinti bulvėmis žmones, Sniečkus jokio patarimo nedavė.

Kiaulėms daugiau rūpesčio skiriama todėl, kad su kolektyvintame Lietuvos žemės ūkyje vis dar nepavyksta pagaminti kiaulienos tiek, kiek reikia valdžiai. Sniečkus priekaištavo, kad kolchozai vidutiniškai šimtui hektarų turi tik nepil-

nas tris (2,8) veislines kiaules, o kad valdžios reikalai būtų patenkinti, reikia turėti po 3-4. (Tarp kita, Sniečkus jau liovėsi veislines kiaules vadines "motininėmis").

NESVAJOTA JAUNIMO ATEITIS KOLCHOZUOSE

Sniečkus pagyrė Lietuvos veikiančius komsomolo organus, kad jie "per 8 šių metų mėnesius pasiuntė dirbti į gyvulininkystės fermas daugiau kaip 4,800 jaunuolių ir merginų".

Tai yra Chruščiovo užtvara į aukštesnį mokslą bei iveržiančiam jaunimui. Tie beveik 5000 jaunuolių šįmet baigė vidurinės mokyklas ir svajojo tęsti mokslą toliau. Bet komsomolo organizacija pasiuntė juos (Sniečkus liudija, kad pasiuntė, o ne jie patys ėjo) karvių melžti ir kiaulių šerti. Tiesa, jie turi ir čia toliau mokytis to darbo, kuri mokymoje neišmoko. "Reikia mokyti visą kolūkinį jaunimą geriau pažinti gamybą", sako Sniečkus, nors ir pripažįsta, kad "Didžioji dauguma jaunuolių ir

merginų, kurie baigė vidurinės mokyklas ir atėjo dirbti į kolūkius, pasirodė kaip geri gamybininkai".

Reikalaujama, kad ir mokiniai kaiko pamokyty vyresniusius savo mokytojus kolchozuose. "Jaunimas turi rodyti pavyzdį darbe, kiekviename žingsnyje stiprinti kolektyvizmo idėjas", pageidauja Sniečkus, nes, esą: "Reikia visokeriopai remti kolūkiečių veržimąsi dirbti ir gyventi komunistiškai". Bet jaunuoliams nebus lengva susivaikyti, kaip paremti tą veržimąsi ir kur jį rasti, ką kitame sakinyje toje pačioje kalboje Sniečkus apgalvestauja, kad "kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose dar vis mažai yra brigadų, kovojančių už komunistinių darbo kolektyvų vardą".

Jau yra paaiškėję, kad didžiausias akštinas Lietuvos jaunimui veržtis į mokslą yra nenoras likti visą gyvenimą kolchoze. Dabar tas kolchoze dirbti nenorėjęs ir jau gerokai prasimokęs jaunimas siunčiamas į kolchozus ne tik dirbti, bet ir kituose žadinti norą, kurio jie patys neturi. LNA

DE GAULLE REIKALAUJA VETO TEISĖS

Prez. De Gaulle pirmą kartą viešai pareiškė, kad Prancūzija numatanti siekti veto teisės dėl Vakarų branduolinių ginklų panaudojimo bet kurioje pasaulio vietoje. Praktiškai tai reikštų, kad JAV, prieš panaudodama atominius ginklus bet kurioje pasaulio vietoje, turėtų pasitarti su savo sąjungininkais ir gauti jų pritarimą.

Veto teisės reikalavimas branduolinių ginklų panaudojime jau kelerius metus drumsčia santykius tarp trijų didžiųjų valstybių sostinių, bet ligi šiol jis buvo tik neviešų ir pusiau oficialių pasi-

tarimų objektas. Tas reikalavimas buvo vienas iš pagrindinių aspektų De Gaulle pasiūlytame trijų valstybių (Prancūzijos, JAV ir Britanijos) pasaulinio masto strateginiame direktoriute. Bet Londonas ir Washingtonas ligi šiol vengė įsipareigojimų prez. De Gaulle planui.

Tas ginčas, atsisakant Amerikai perduoti atominius ginklus jungtinėm amerikiečių - prancūzų kontrolėn, sulaukė raketų iššovimo rampų statybą Prancūzijos teritorijoje ir iššaukė amerikinių bombonešių perkėlimą iš Prancūzijos į Angliją ir Vokietiją.

NAUJI SOVIETŲ GRASINIMAI

Sovietija naujoje notoje įspėjo JAV, kad ji neliksianti abejinga dėl Vakarų Vokietijos ginklavimo raketomis ir esanti pasiruošusi griebtis "reikalingų priemonių Sov. Sąjungai ir jos sąjungininkams apsaugoti, o taip pat taikai Europoje ir visame pasaulyje užtikrinti".

Notoje pakartoti sovietų priekaištai, kad "Vakarų Vokietijos apginklavimas NATO sąstate yra nelegalus". Esą, jokia su Vakarų Vokietija atskirai pasirašyta sutartis Vakarų valstybių neatpa- laiduoja nuo Keturių Didžiųjų deklaracijos, pasirašytos po Vokietijos sumušimo, kur buvo įsi-

pareigota neleisti atgimti vokiečių militarizmui.

Sovietų notoje sakoma: "Jei JAV vyriausybė sumina ir sulaužo tarptautines, teisėtas ir saistinančias sutartis... tai ji atsakinga už savo elgesį prieš tuos kraštus, kurie labai nukentėjo dėl vokiečių militarizmo agresijos."

Valstybės departamentas, atmesdamas "nepagrįstus sovietų kaltinimus prieš NATO organizaciją ir Vokietijos vaidmenį joje", pabrėžė, kad sovietai siekia "supainioti Jungtinės Tautos dabar vykstančias diskusijas".

ANA RUOŠIASI NACIONALIZACIJAI

Londonė didelį susirūpinimą sukėlė News Chronicle korespondento pranešimas iš Akros, pagal kurį Gana esanti pasiruošusi gegužės 1 pradėti užsieniečių investicijų nacionalizaciją, kuri būsimanti baigta per trejus metus. Pranešime sakoma, kad tai pareiškė Ganos pareigūnas privačiame koncernų atstovų susirinkime, kuriame buvo atstovaujama ir 70 britų bendrovių.

Londono vyriausybė paskelbė, kad ji dar nesanti gavusi oficialaus pranešimo iš Ganos. Tačiau žinoma, kad Akroje esą planuojama įsteigti "koperatyvų organizaciją" kuri perimtų visas importo bendroves. Tas planas dar nebuvo oficialiai svarstytas ministrų kabinete, bet pasiruošimai palapsniui nusavinti visą privatinę prekybą ir pramonę,

Akademino Skautų Sąjūdžio Bostono skyrius spalio 16 d. 4 v. p.p., Tautinės Sąjungos namuose, rengia profesorius Igno Končiaus, Korp. Vytis ir Akademikų Skaucių Draugovės garbės nario, nusipelnusio kultūrininko ir didelio patrioto pagerbimą. Prof. Ig. Končius, kuris eina 75-tuosius metus, gimė Žemaitijoje, Žarėnų valsč. Telšių apskr., ilgą laiką profesoriavo Vytauto D. Universitete Kaune ir Žemės ūkio Akademijoje Dotnuvoje. 1941 m. buvo bolševikų areštuotas ir išvežtas į Minską, bet šaudant kalinius prie Červenės, išliko gyvas. 1949 m. atvykęs į JAV įsikūrė Bostone ir dirba Tufts universiteto tyrimo laboratorijoje, ir toliau aktyviai dalyvaudamas lietuviškame veikime, bendradarbiaudamas spaudoje ir atliekamu laiku mėgsta drožinėti koplytėles, kurių meniškumą skaitytojai be abejoj galėjo pastebėti iš Dirvojos spausdintų nuotraukų.

G. Peniko nuotrauka

CRUŠČIOVAS REIKALAUJA ATEINANČIŲ METŲ PRADŽIOJE SUŠAUKTI VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJAS

Bet tik su nauju JAV prezidentu ir Berlyno status quo kaina

Praeitą savaitę įvykusiame Macmillano - Chruščiovo susitikime pastarasis, kaip pats spaudos atstovams paskelbė, pasiūlė ateinančių metų pradžioje sušaukti dvi viršūnių konferencijas:

- * nepaprastą Jungtinių Tautų sesiją, dalyvaujant visų organizacijų narių vyriausybėms, t.y., organizuosiąs naują viršūnių konferenciją. Priešingu atveju, Sovietija ir "kiti kraštai" pasirašysią separatinę taikos sutartį su Rytų Vokietija.

- * Tai reikš ir okupacinio režimo galą Vakarų Berlyne, pridūrė jis.

Tačiau naujų sovietų grasi-

nimų dėl Vakarų Berlyno iškėlimas verčia abejojti, ar Macmillanas tikrai "užtikrino" keturių didžiųjų konferencijos sušauki-

mą, kaip iš Vakarų diplomatinio sluoksnio patiriama, Macmillanas iš karto atmetęs, tačiau naujam keturių didžiųjų susitikimui pareiškęs pritarimą.

Chruščiovas skelbė, kad jis prižadėjęs Macmillanui nesiimti jokios vienašališkos akcijos Vokietijoje ir Berlyne, jei Macmillanas pildysiąs savo pažadą, t.y., organizuosiąs naują viršūnių konferenciją. Priešingu atveju, Sovietija ir "kiti kraštai" pasirašysią separatinę taikos sutartį su Rytų Vokietija.

"Tai reikš ir okupacinio režimo galą Vakarų Berlyne," pridūrė jis.

Tačiau naujų sovietų grasi-

limas verčia abejojti, ar Macmillanas tikrai "užtikrino" keturių didžiųjų konferencijos sušauki-

ma, kaip iš Vakarų diplomatinio sluoksnio patiriama, Macmillanas iš karto atmetęs, tačiau naujam keturių didžiųjų susitikimui pareiškęs pritarimą.

Chruščiovas skelbė, kad jis prižadėjęs Macmillanui nesiimti jokios vienašališkos akcijos Vokietijoje ir Berlyne, jei Macmillanas pildysiąs savo pažadą, t.y., organizuosiąs naują viršūnių konferenciją. Priešingu atveju, Sovietija ir "kiti kraštai" pasirašysią separatinę taikos sutartį su Rytų Vokietija.

"Tai reikš ir okupacinio režimo galą Vakarų Berlyne," pridūrė jis.

Tačiau naujų sovietų grasi-

limas verčia abejojti, ar Macmillanas tikrai "užtikrino" keturių didžiųjų konferencijos sušauki-

ma, kaip iš Vakarų diplomatinio sluoksnio patiriama, Macmillanas iš karto atmetęs, tačiau naujam keturių didžiųjų susitikimui pareiškęs pritarimą.

Chruščiovas skelbė, kad jis prižadėjęs Macmillanui nesiimti jokios vienašališkos akcijos Vokietijoje ir Berlyne, jei Macmillanas pildysiąs savo pažadą, t.y., organizuosiąs naują viršūnių konferenciją. Priešingu atveju, Sovietija ir "kiti kraštai" pasirašysią separatinę taikos sutartį su Rytų Vokietija.

"Tai reikš ir okupacinio režimo galą Vakarų Berlyne," pridūrė jis.

Tačiau naujų sovietų grasi-

limas verčia abejojti, ar Macmillanas tikrai "užtikrino" keturių didžiųjų konferencijos sušauki-

PIETŲ AFRIKA PASISAKĖ UŽ RESPUBLIKĄ

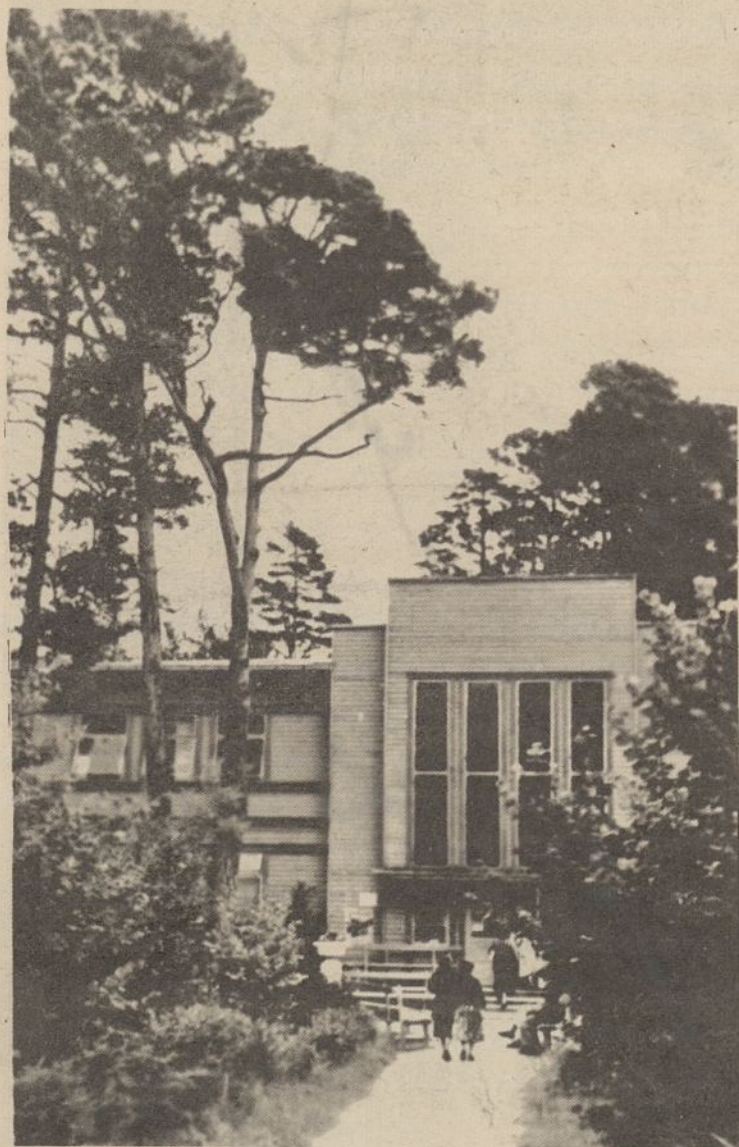
woerdo šalininkai.

Teisę balsuoti turėjo tik baltieji gyventojai, kurių esama apie 3 milijonus. Krašto gyventojų daugumą sudaro 11 milijonų juodaodžių ir maišyto kraujo asmenų, kuriems balsuoti neleidžiama.

Daugelis miestiečių, britų kilmės gyventojų, dabar būkštuoja, kad toki kraštai, kaip Gana, Nigerija, Malajai ir Indija, kurie griežtai pręšinėsi Verwoerd segregacinei politikai, šio plebi- scito rezultatus gali panaudoti, kaip progą Pietų Afrikos Unijai iš britų tautų bendruomenės išstumti, o tai atneštų kraštui ekonominę krizę. Tačiau tikima, kad tas klausimas bus nuleistas iki sekančios premjerų konferencijos, kuri kasmet įvyksta sausio pabaigoje.

Sniečkus ir Paleckis Lietuvos gyventojams žada ne tik pasivyti, bet ir pralenkti Ameriką, tačiau, kaip matome iš nuotraukos darytos šiais metais, Lietuvoje dar yra tūkstančiai tokių "palocių", kuriuos komunistinė valdžia net neketina paversti, jei ne dangoraiziais, tai bent paprastais gyvenamais namais...

Naujausios Palangos nuotraukos. Viršuje: jūros tiltas, Kairėje: poilsio namai ir "Gintaras".

ATOMINIO AMŽIAUS GIMIMAS (3)

EINSTEINO "BURTŲ" FORMULĖ IR GRAFITO KŪGIS

Kvadratiniai rėmai salės viduryje sudarė pamatą. Su neįsivaizduojama kantrybe ir atsargumu fizikai krovė grafito plytas --viena ant kitos, tonas grafito plytų, iš kurių žmonijai būtų galima buvę pagaminti milijardus pieštukų. Į kiekvieną antrą plytą klotą buvo įkabinta uranio plokštelė. Vis aukštesnį augančiai grafito sienai sustiprinti buvo tam tikrais atstumais panaudoti mediniai rąstai.

Ir taip išaugo juodas kūgis plokščių viršumi. Jo viduje gulėjo tonos gryo, sidabriniai balto uranio. Dešimt kanalų skrodė jo vidurį --tai buvo kanalai kietojo pilno lazdos ir kadmio juostoms. Trys kanalai buvo pačiame viduryje, kur dabar arba kiekvieną sekundę galėjo atsistoti, kad uranio atomai pradės skaldytis, jie sprogs kaip pragaros bomba ir milijoniškai šimtų milijonų voltų jėga išsišildys. Kiekviena atskirame grame slypėjo dvidešimties tonų dinamito sprogstamoji galia.

Tai buvo jau seniai apskaičiuota -- vieną gražią vasaros dieną Berno patentų įstaigos raštinėje. Dvidešimt šešerių metų valdininkas, pavarde Albert Einstein, buvo popierėje paskubomis užsirašęs magišką formulę, kuri vėliau jam atnešė pasaulinį garbę. Tai buvo 1905 metais. Pagal tą formulę, taip galvojo jaunas valdininkas, galima masę perskaičiuoti ir paversti į energiją. Pagal tą formulę, kaip jis galvojo, kiekvienas materijos gramas galėjo paversti milijoniškai energija. Tas, kuris tas kosmines jėgas atpažino, kaip burtininkas, padarys, kad materija išnyks. Liks tik jėga, gryna energija. Tada saujos sniego pakaktų dideliui namui ištisus metus apšildyti. Geležinkelio bilieto kartonu galėtum

srityse greitai galinti kilti masinė panika, jei Indijos gynybos įstaigos, kurios yra militariškai atsakingos už abu protektoratus, nesi-griebs skubiai kontra priemonių. (tp)

traukinį apvartyti aplinkui žemės rutulį.

Jaunasis valdininkas, pavarde Einstein, žvilgterėjo į laikrodį. Buvo kelios minutės prieš dvyliką. Jis dar spėjo popierium užsirašyti sakinį: "Ar nebūtų galima kūnais, kurių energijos kiekis kinta dideliu laipsniu (pvz., radijaus druska) šią teoriją sėkmingai patikrinti?"

Dabar Einsteino teorija galėjo būti "sėkmingai patikrinta". 1942 gruodžio 1 buvo baigtas montuoti vienuoliktasis gryo grafito sluoksnis. Fermi, visiškai pervargęs, nuėjo namo. Dr. Zinn, raudonplaukis mokytojas iš Kanados, kaip pamišęs tęsė darbą. Vidunaktis. Monotoniškai tikėjo neutronų skaitliukais. Jis negalėjo nusišiuostyti nuo kaktos tekančio prakaito lašų. Jis jautė juos slenkančius pro jo apsauginių akininių kraštus.

Tuo po antros jis krūptelėjo: neutronų skaitiklių tikslėjimas aiškiai pasidarė nervingesnis. Tempas didėjo, pertraukos trumpėjo, vis labiau trumpėjo. Toliau tęsti darbo jis nebedrįso. "Tada žinojau," vėliau pasakojo jis, "jei tik pajudinsiu vairavimo lazda, viskas išlėks į orą. Bet nenorėjau kelti Fermio."

Gruodžio 2 buvo nepaprastai šalta diena Chicagoje. Enrico Fermi, tą rytą nuo šalčio dar sustingusiais pirštais užsidėdamas apsauginius akinius, pasakė: "Lažinuosi, kad šiandien giliai žvilgterėsi į pragarą."

Žodžio netardami jo bendradarbiai išsiskirstė į savo vietas. Jis žinojo: jie stovėjo ant vulkano. Leona Woods skubiai nuslėpė rytinį laikraštį, kurio didžiojo antraštes dar nė vienas nebuvo matęs. O ji skelbė apie gaisrą Bostono naktiniame klube "Cocoanut Grove", kur dėl neišaiškinto sprogo žuvo 491 žmogus. Katastrofos priežastis tuo tarpu nebuvo žinoma.

9:43 val. Pagaliau visi pasiruošė. Ir "dangun žengimo komanda" stovi savo vietose: jaunas Harold V. Lichtenberger iš Millikan kolegijos ir dr. Alvin C. Graves iš Teksaso universiteto -- abu savanoriai pirmosios gimstančio atominio amžiaus savižudžių komandos. Jų nervuose pastebima įtampa. Jie stovi ant nebluotų lentų, sudarančių provizorinę platformą juodojo kūgio viršuje. Kiekvienas rankose laiko kibirą su kadmio skiediniu, abu tikisi galėsią sustabdyti nelaimę, išpildami, jei prireiktų, skystąjį kadmį, kuris praryja neutronus. Tačiau niekas negali pasakyti, ar kūgis milijoniškai jėga neiškilis oranžine, negu žmogus spės susiorientuoti.

Leona Woods pamojavo, sveikindama Graves, tačiau tas natsakė. Greičiausiai jis jos net nepažino. Jie visi buvo nepaprastai į vienas kitą panašūs toje kaučukinėje aprangoje, didelių apsauginių akinų uždengtais veidais. Tačiau vis dėlto galėjai atpažinti Walter Zinn iš jo ūgio, vengrą Leo Szillard iš jo kresnos figūros, Al Watterberg ir Eugene Wigner iš jų rankų judesių. George Weil turėjo stovėti arčiau juodojo kūgio. Kai Fermi duos sutartą ženklą, jis turės atlikti lemiamąjį judesį: iš kūgio ištraukti paskutinę kadmio juostą. Taip bus atpalaiduoti tri-

TAIFŪNAI SUNAIKINO

KINIJOJ DERLIŲ

KOMUNISTINĖS KINIJOS spauda paskelbė, kad pusę šiemetinio derliaus sunaikino sausras, tvanai ir taifūnai. Šių "blogiausių nuo Naujosios Kinijos gimimo nelaimių" pasėkoje esąs nukentėjęs derlius 146 mil. akrų plotuose. Vakarų specialistai prie tos žinios priduria, kad šiemetinė žemės ūkio produkcija Kinijoje nesiekianti nė pusės to, kas užplanuota.

Apie didelius derliaus nuostolius pranešama ir iš Sovietijos. Kazakstano šiauriniame rajone, vadinamame Kochetavsku, dideli lietūs ir vėjai "suparalžavo visą darbą laukuose", skelbia partijos organas Selskaja Žizn. Derlius dar nesąs nuimtas nuo didesnio, kaip 1 mil. hektarų bendro ploto. Rajone jau prasidėję žiemos šalčiai ir iškritęs sniegas. Kazansky rajone lietūs sunaikinę veik visą derlių. Komunistiniai laikraščiai taip pat neslepia, kad dėl derliaus palikimo laukuose esanti kalta bloga organizacija ir mašinių stoka.

* SUOMIJOS rinkimuose smarkiai nukentėjo socialdemokratų partija, po jos skilimo balsuotojams pasisakius už dešiniuosius konservatorius arba komunistus. Iš viso socialistai prarado 240 vietų, konservatoriai gavo 148 vietas daugiau negu 1956 metais, komunistai 145 vietas daugiau, negu 1956 metais, bet balsų surinko mažiau, negu 1958 metų rinkimuose.

GAHANNA, Ohio viena mėsos krautuvė per paskutinius dešimt metų buvo apiplēta vienuolika kartų. Krautuvės savininkas lango padėjo užrašą: "Atiū! Iki pasimatant išskiriant vagis, kurie čia buvo vienuolika kartų."

LONDONO gyventojas užsisakė antkapį su įrašu: "Dabar tikėsi, jog sergu."

NEBŪKI KURTI!

IŠKIRPKIT ŠĮ SKELBIMĄ

Jei Jūs paskubinsite, tai NE-MOKAMAI galite gauti vertingą knygą, kuri įrodys, kaip Jūs galite vėl aiškiai abiem ausim, galite atskirti kas kalba, iš kur garas ateina, galite lengviau suprasti.

Paprasti žodžiai ir iliustracijos paaiškina apie naujus Beltonės pagamintus girdėjimo prietaisus asmenims, kurie nenori nešioti klausos aparatų. Tai yra atsakymas į Jūsų maldas! Rašykite šiandien.

Dėl Jūsų antros laimės šeimose, visuomenėje, biznyje ar bažnyčioje, rašykite šiandien, kad gautumėte šią puikią knygą nemokamai, siunčiamą paprastame voke. Adresas: Dept. 2-280, Belton Hearing Laboratory, 2900 W. 36th St., Chicago 32, Ill.

ALL SAVINGS
DEPOSITED THROUGH
October 15th

Earn
4%
Current Rate
FROM
October 1st!

SAVE
SAFELY
AT THREE
CONVENIENT LOCATIONS...

Save
by
Mail...

POSTAGE PAID BOTH WAYS

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

ST. CLAIR SAVINGS
813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

- Darau, ką galiu, drauge Mao!

SIBIRO TREMTINĖS LAIŠKAI

LIKAU VIENA, KAIP SMILGA STEPĖJE...

Tūkstančiai mūsų tautos vaikų buvo išvaryti į Sibiro tremtį. Daug iš jų tebeina tuo erkščiuotu keliu. Eina gyvenimo viltį kurstydami, žiaurių sąlygų prie žemės lenkiami, bet visi šventą Lietuvos vardą kartodami.

Skaitytos čia ras vienos Sibiro tremtinės laiškų ištraukas. Jos skaudžios, kaip ir anas vergijos gyvenimas.

Už ištraukų paruošimą spaudai redakcija dėkoja PRANUI ALŠE-NUI, Red.

"MŪSŲ" IŠVAŽIAVIMAS

Sibiras, 1957 m. sausio mėn. 22 d. "... Jei Tu galėtum pamatyti mus, šį momentą: mama verkia, aš verkiu, o širdyje -- milijonai skausmų susibūrę. Jie veržiasi ašarų upeliais.

Taip, jau beveik dvidešimt metų... O kiekvienį dieną rašė širdį ir dėjo į veido raukšles neišdildomus antspaudus...

Tu, turbūt, nežinai, kad mano vyras staiga mirė 1948 m. gegužės mėn. 8 d. Man vienai su vaikais ir mama, kuri vis sorguliuavo, jai reikėjo keisti klimata, pasidarė sunku gyventi Vilniaus pargangėje, todėl ir išvažiavom į šį kraštą, kur ir dabar gyvename jau

beveik devyneri metai.

Dirbu miškų pramonėje fizini darbą. Uždirbu gerai ir gyvenu gerai. Tik mama serga reumatizmu. Vietiniai vaistai nepada. Ji mažai gali vaikščioti. Vaikai -- jau nemaži: sūnus eina 14-tus metų, dukrytė -- 11 kos.

Taigi, likau viena, kaip smilga stepėje, kurią siūbuoja visokie vėjai...

Vietovės -- čia gražios. Augšti kalnai aplinkui, miškai. Tik vasaros trumputės, bet saulėtos ir karštos. O žiemos -- šaltos. Šalčiai sūkia iki 60 laipsnių C.

Čia gyvena daug lietuvių, daugiausia suvalkiečių...

KADA NEBEGALIME PAKELTI GYVENIMO NAŠTOS

Sibiras, 1957 m. kovo mėn. 25 d. "... Vieni pasuko į Vakarus, kiti -- į Rytus. Mano vyras mirties ekstazėje šnibždėjo: "Lietuva ir Tu, ir manoji šeima..."

Taip ir dingio viskas, apie ką buvo svajota. Atsivertė kitas realaus gyvenimo lapas. Manojo gyvenimo -- jums tenai niekam nė suprasti, nė įsivaizduoti...

Kaip motina, aš labai myliu savo vaikus. Vienok, (ar tai galima patikėti?), būna ir tokių mo-

mentų, kada aš jų neapkenčiu. Tuomet prašau Dievo mirties. Noriu, kad amžiams užgestų mano akys...

Viena, kas mane ramina -- tai nuodai. Kada paaugs mano vaikai...

Kartais (nors svajonėse) vėl mėginu pakilti iš slėgiančių nevilčių minčių, deja, neilgai. Ir vėl grįžtu atgal. Vėl grįžtu į tikrovę ir žengiu siauručiu gyvenimo takučiu, siūsdama sunkius atodūsius į visus keturis vėjus...

NIEKAS MŪSŲ NEPAKEITĖ

Sibiras, 1957 m. balandžio mėn. 7 d. "... Mes su mama dar tebeturime turtingas ir jautrias sielas. Jokios mokyklos, kurias lankėme abi, nepakeitė mūsų. Nepalaužė mūsų nė jų vartojamos bausmės. Tiesa, mama nekuriam laikui buvo išprotėjusi, tačiau pakitus aplinkumai -- vėl pasiliko normali, tik ligota...

Dukrelė išleidau pas krikšto mamą. Ji ją moko ir globoja. Gal jai nors bus šviesesnė ateitis. Sūnelis leidžia laimės dienas su manim. Kaip manai, lengva man buvo skirtis su dukrele?

Tiesa, mano laiškai -- visuomet labai sunkūs. Tokie, kaip ir pati nuotaika. Suprask mane ir skaitydamas laišką -- persikelk nors trumpai valandėlei į mūsų bakūžėlę ir pabūk su mumis...

Kaip jau minėjau, negaliu rašyti laiškų sparnuotomis mintimis. Su mano laiškais visuomet slenka niūri atmosfera. Laiškus siųsti "avio" -- negaliu, nes mūsų pašto punkte jų nepriima, o paštas -- už 80 kilometrų. Iki miesto -- 300 kilometrų. Jame nebuvau nė karto, nes mano rūbų mada ir pasivimas netinka.

Idomu, kaip Tu praleidai šį sekmadienį (1957, IV, 7d.) Mes nuo ankstyvo ryto su sūneliu sportavom. Vežėm su rogutėmis mėšlą. Mūsų žemė, kurią susikasėm, už 1,5 km. nuo kaimo. Dabar, kol yra sniego, lengviau traukti rogutes. Po šio sporto, kuris truko 11 val., sūnelis miega saldžiu sapnu.

Tiesa, mes gyvenam labai gerai, esame sotūs. Bulvių turim iki valios. Badaujančių, kaip pas Jus, čia nėra. Kiek blogiau su rūbais. Bet šiandien gavau aulinius batus 40 nr. Tu žinai, tai "kaip tik" ant mano kojos. Va ir baigiasi popierius tad reikia ir baigti..."

IŠ SAVO ŠEIMOS BĖDŲ

Sibiras, 1957 m. gegužės mėn. 20 d.

"... Kaip gera, kad Jūs visi sveik. Aš tuo pasigirti negaliu. Pas mane viena dukrelė tik sveika. Mama serga širdim, nervais, reumatizmu. O vasarą -- per serga klimato ligą: rankas baisiai niežti, nuo karščio rankose pažuosta ir suskyla oda, bėga kraujas ir baisiai skauda.

Sūnelis, kada mudvi lankėme mokyklą (buvo už vielių) -- gyveno su sesute tos mokyklos bendrabuty. Jis labai norėdavo mane pamatyti ir verkėdavo iki nualpimo. Retkarčiais atvesdavo jį manęs pamatyti. Parodydavo ir vėl nunešdavo nualpusį nuo rėkimo. Kad man netrukdytų mokyti, juos perkėlė į prieglaudą. Tenai auklės prievarta duodavo rūkyti, kad apsinuodijęs nikotinu miegotų. Kai baigėm mokslo ir gavau paskyrimą, pasiėmiau su savim ir norėjau atpratinti nuo rėkimo. Bet visokios priemonės ir net fizinės bausmės nepadėjo. Buvo užnuodytas organizmas. Dabar aiškiai pastebimos ligos žymės -- nervai. Mokyti -- negali, dirbti ką nors -- tuojuos nusibosta, o jei pabari -- verkia. Visas nusiramėjimas -- biuri machorka... Gydyti nėra galimybės.

Matydama tą viską ir negalėdama pagelbėti nei mamai, nei sūneliui, aš ir einu, tiesiog, iš proto...

O Tu rašai: Gyvenk, nes mirties nori tik silpnieji. Ne, mirties silpnieji bijo, o tvirtus -- likimas stumia praužtin...

Dievas -- negalėtingas. Akmuo -- ir tas, atrodo, būtų sunkesnis mano ašarų. O Dievulis -- ramiai sau žiūri ir deda daugiau kryželių ant mano pečių..."

(Bus daugiau)

Brūkio įlankos krantai labai žemi. Pakrančių seklumose išsiterioję tankūs nendrynai, o krante auga susipynę gluosniai...

KURŠIŲ NERIJA (5)

PER VENTĖS RAGĄ EINA PAUKŠČIŲ ORO "AUTOSTRADA"

Tačiau pakaks, juk mūsų laukia kelionė laivu! Pradėsime plaukti nuo Brūkio įlankos, tyvuliuojančios prie nerijos, pietvakarinėje marių kertėje. Brūkio įlankos krantai labai žemi. Pakrančių seklumose išsiterioję tankūs nendrynai, todėl negali su-

da gervių porėlė. Laikomės atokiau kranto: čia gausu akmenų, kurios apsiutodamos gožta marių bangos. Praplaukiame Rendės iškyšulį, Strauto įlanką. Už jos -- Deimenos įlanką, kurioje gili to paties vardo upė. Už Deimenos žiočių iš lėto su-

no deltos didesnę dalį kiekvieną pavasarį užlietų vanduo.

... Artėjame prie Liekų rago. Saulėje žvilga baltutėliai paplūdimiai, nusėti tūkstančių vandens paukščių. Arčiau prie kranto priplaukti negalima -- per seklu. Gaila, nes čia neblogo būtų pasimaudžius! Įsukame į Gaurinės įlanką. Netoliese -- Karklės žiotys. Tankūs švendrų brūzgynai slepia nuo mūsų akių krantą. Keliskart laivą kažkas timplė -- matyt, buvome užplaukę ant seklumos. Seklumoje čia gausybė. Džiaugiamės, laimingai praspukę pro Ežios seklumą.

Štai ir Skirvytė -- kairioji Rusnės atšaka, kuria nuteka didžiausia Nemuno vandens dalis. Virš mūsų galvų, vieni triukšmingai, kiti rimti ir tylūs, sukasi paukščiai... Priešais Skirvytės žiotis kyšo daug smėlėtų, nendrėmis apaugusių salų, vadinamų gurgždais. Didžiausias yra Elenos gurgždas. Ši beveik keturių kvadratinį kilometrų sala susidarė iš Nemuno sąnašų per nepilnus du šimtus metų. Dygsta naujos salos; dabar čia jų žymiai daugiau, negu sužymėta nesenuose žemėlapiuose, -- tuomet, kai topografai sudarinėjo žemėlapius, salų dar nebuvo. Nemunas, augindamas naujas salas, gana sparčiai užpila marias, Jeigu taip bus ir toliau, tai po keleto šimtų metų jos visiškai pasikeis.

Nuščiuvę vėjas, įjungiamė motorą ir nuleidžiame bures, kurios mums nebeįveda. Laivgalyje užverda vanduo, ir mes vėl sparčiai plaukiame pirmyn, toldami nuo kranto. Netrukus deltos pakraščiai beveik nebeįmatyti -- juos slepia švendrų, meldų ir nendrių salos. Tik protarpiais krantų perkerta tarytum prosynos -- gausių deltos upių ir upelių žiotys. Praplaukiame Skatulės, Vorunės, Naikupės, Pakalnės ir Rusnaitės žiotis.

Darome staigų posūkį į šiaurės vakarus, stengdamiesi apilenkti smėlio rėvas. Dešinėje pasirodo Atmata ir jos gurgždai. Krantą juosia daugybė iš vandens kyšančių salelių ir smėlio kupurų.

Atmata -- antroji Rusnės atšaka, nešanti į marias daugybę pavasario potvynių dumblo ir smėlio. Dėl spartaus Nemuno deltos augimo šiame ruože -- iš buvusios marių įlankos susidarė Krokų Lankos ežeras, o Minija, užuot tekėjusi į marias, dabar savo vandenį atiduoda Atmatai.

Mūsų laivas, nelėtidamas greičio, ima kursą į Ventės rago švyrų. Pabudo Bangpūtys: maršios pradeda raibuliuoti, o netrukus ir įsibanguoja. "Pučia aulaukds", -- sako žiomykščiai žvejai. Vėl pro mus slenka ištisas švendrų salynas. Tai kniaupas -- užankanti ir smarkiai seklėjanti Kuršių marių įlanka. Gausybė nendrynų ir švendrynų, nuošaluma, šiltas, maistingas ir ramesnis negu kitur vanduo sutraukia

(Nukelta į 4 psl.)

NIEKIEKTI, BET TIESA...

* ANGLIJOS karalienė Elzbieta artimiausiu laiku turės pasisakyti dėl šešių garsiųjų Salem Mass., burtininkių kaltumo. Gal nustebsite, dėl tokio Anglijos karalienės kišimosi į Amerikos vidaus reikalus. Bet tai logiška. Kai 1692 metais Saleme buvo nuteistos mirties 20 burtininkių (19 buvo pakartos ir viena, kuri atsisakė prisipažinti, buvo sudraskyta), 1711 metais keturiolika buvo aukščiausiojo teismo reabilituotos giminių atnaujinus oylą. Bet liko šešios, kurių pasmerkimas dar nepanaikintas, nes giminės to nereikalavo. Tais laikais Saleme miestas buvo anglų kontrolėje ir amerikiečių teismas negali pakeisti anglų teismo sprendimo. Vienintelis asmuo, kuris gali reabilituoti tas šešias nelaimingasias yra karalienė Elzbieta...

* TELEFONO kabeliu tarp Europos ir Amerikos dabar vienu laiku gali vykti 36 pasikalbėjimai, bet nuo spalio mėnesio pasikalbėjimų skaičius bus padidintas iki 84.

* AMERIKIEČIŲ kareiviai yra riebesni už europiečius. Tokios išvados priėjo medicininė studija.

* VIENOJE lituanistinė mokykloje mokytoja kalbėdama apie tėvynę, užbaigė sukdama: "Kas gali būti liūdniau, kaip žmogus be tėvynės!" Iš klasės gilumos vienas mokinių atsiliepė: "Tėvynė be žmonių, panele mokytoja..."

20 metų tos srities

praktika

VOKISKŲ RADIO APARATŲ TAISYMAS

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

SCHWAB RADIO & T.V.

SALES AND SERVICE

PAPIGINTA KAINA PARDUODA TELEVIZIJOS

IR TELEFUNKEN RADIO APARATUS.

11615 Detroit Ave.

LA 1-4669

CLEVELAND 2, OHIO

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RUŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuof susirūškite su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TRECIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey

Telefonas; Market 2-4867

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Visa Amerika parduodama

Kiekvieną naują ateivį, pasiekusį šį kraštą, dažniausia stebina keli neįprasti reiškiniai: nepaprastas gausumas rėkiančių raudonų šviesų, galybės skubančių automobilių, gatvėmis vėjo nešiojami išdraskytų laikraščių labai ir kiekvieną kryptim einant nuolat sutinkamos iškabos "For sale".

Parduodami namai, krautuvės, fabrikai, ūkiai. Parduodama viskas, jei tik parduodant galima uždirbti. Ir stebis, jei tau siūlo gerą kainą, o tu dar galvoji: parduoti ar neparduoti. Ir neturi teisės užsigauti, jei tokie siūlytojai, iš tavo nesugebėjimo uždirbti, trauko pečiais.

Mes, lietuviai, gyvendami savo tėvynėje, buvom labai sėslūs. Ir visi europiečiai daugumoje tokie yra. Šeimos židiny, ar tai buvo ūkininko sodyba ar miesto namai, iš tėvų rankų turėjo eiti į vaikų rankas. O jei jau kur buvo parduodamas ūkis, visi stebėjosi, kodėl taip atsitikę, kad negalima apsieiti be pardavimo.

Šiame krašte, susiduriant su tokiu nuolatiniu pardavimo reikalu, buvo įdomu žvilgtelėti, kodėl čia parduodant ir perkant taip mainikaujama. Ir atsakymas veda į tai, kad šis kraštas susikūręs iš ateivių, kurių didžioji dauguma, kada čia keliavo, nemanė amžinai pasilikti. Manė pakankamai užsidirbti, o paskui grįžti ten, kur buvo žengti ilgiausiai atmintini jaunystės žingsniai.

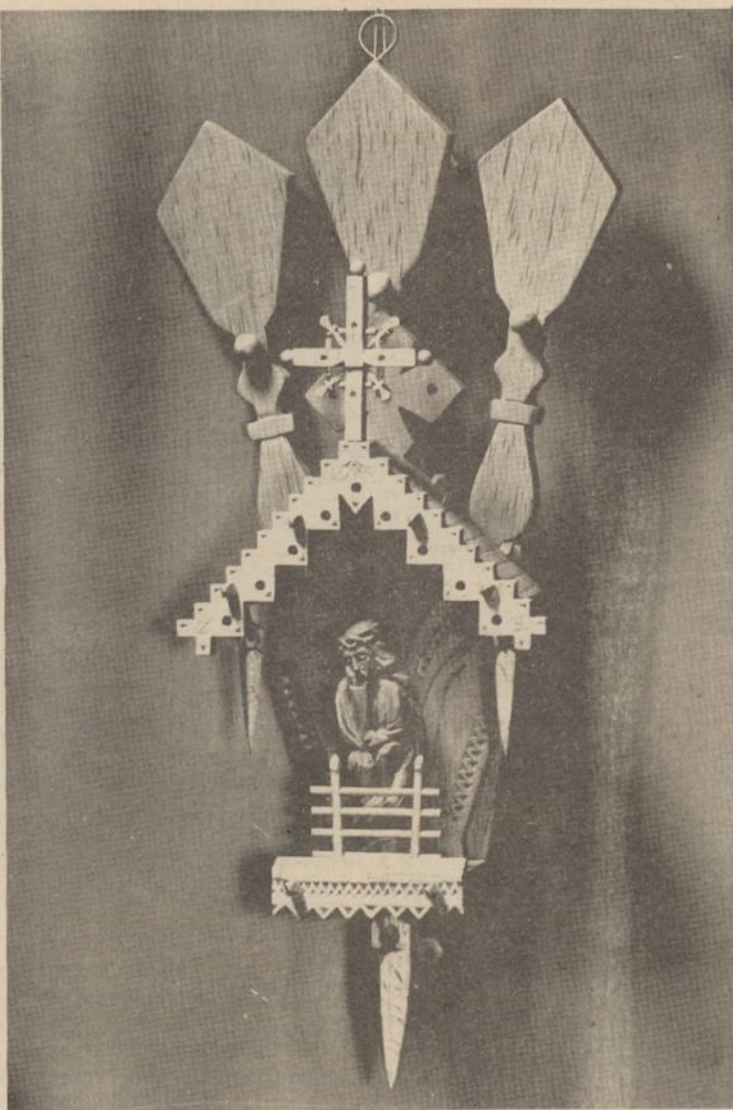
Taip galvojo dauguma, bet taip pat ta dauguma čia ir likosi, vis tikėdama, kad gal kitais metais, gal vėliau į ten iškelsias. O gyvenimas painiojo visokius šios ir ateinančios dienos siūlus. Ir taip likosi. Likosi, nebrangindami nei turimos vietos, nei turimo biznio, o vis dairydami, parduodant ir perkant daugiau uždirbti ir tai kelionei daugiau kapitalo susikrauti.

Tat taip čia ir išaugo tas noras dairytis vis į naujas vietas, kad tik daugiau uždirbtų ir daugiau to uždarbio malonumo turėtų. Juk ir dabar dar dažnai girdimas toks pasakymas: "Nebūk kvailas, važiuok tenai, ten daugiau uždirbsi, juk čia tau ne namai, kad prisirišęs tupėtum".

Ar toks, jau labai dažnai, ir gal net per dažnai sutinkamas pardavimo reiškinys, kurį kai kas Europoje vadina bendru posakiu — Parduodama visa Amerika —, geras ar blogas. Ar ir mes, lietuviai, turėtume jį gyventi?

Į tokį klausimą labai sunku atsakyti, nes kartais ir gyvenimo rimtesnės aplinkybės, priverčia tai daryti. Sakysim, ar mažai lietuvių turi iš vietos į vietą kilnotis juodųjų antplūdžio spaudžiami. Atrodo, jie visiškai nenorėtų kitur keltis, bet būna priversti. Ir ne tik nieko neuždirbant, bet dar ir prarandant. Bet bendrai, lietuviai, kaip lenkai ir kiti mūsų kaimynai, linkę ilgiau vienoje vietoje gyventi. Jų kraujuje stipriau reiškiasi savo šeimos židinio sukūrimo noras. Noras ne tik šiaip taip pragyventi, bet tą židinį visai gražinti, mielesnį daryti, vaikams palikti. Ir vyresnieji stebisi, kad vaikai, jei nėra būtino reikalo, bėga tolyn, kaip jie sako, į laukus. Bėga tolyn su dauguma šio krašto gyventojų iš miestų į gamtą, kuri rytą vėl virs miestais ir vėl vėl toliau keltis.

Tai tokia šio didelio krašto savybė. Bet yra ir čia nemažai tokio pastovumo, ypač biznio ir pramonės srityje, kur tėvai vaikams palieka, ir paliekant juos gerai tam darbui paruošia. Ir tik taip elgdami jie išaugina garsius ir žinomus firmų vardus, išaugina milijonus ir tuo net stebina tuos pačius europiečius, kurie kartoją, kad visa Amerika parduodama.

Prof. Ig. Končiaus išdrožinėta koplytėlė "Trys kaimynai".

Kaip sekasi Kanados Lietuvių Bendruomenei

Kanados Lietuvių Bendruomenės Tarybai susirenkant posėdžiui, Tėviškės Žiburiai rašo:

Kanados Lietuvių Bendruomenės gyvenimas jau keli metai yra visiškai ramiam kely. Dar prieš keletą metų domėjimasis Bendruomenės reikalais buvo nepalyginamai gyvesnis. Tada, tiesa, dar buvo tebesiginčijama organizacijos struktūros bei veiklos techniniais klausimais. Nūdien tie reikalai jau sutvarkyti, organizacinė rutina nusistovėjusi, visokie statutai parašyti ir Bendruomenėje pradeda reikštis lyg stagnacijos žymiai. Atrodo, kad mokėjome sukurti lietuviškosios bendruomenės vykdomuosius organus, taip sakant, sugebėjome įsigyti instrumentus, bet nežinome, kam ir kaip galėtume juos panaudoti.

Mūsų Bendruomenė turi daugybę ir labai rimtų bei aktualių,

SPORTININKŲ AŠAROJIMAI

Gyvename tokį metų, esame jau tokie žmonės, kuriems ašarų ir progų netrūksta. Net per daug. Progos pačios ateina -- viena už kitą gražesnės -- dūlinėja kaip vištos, ieško ašarotojų. O jeigu yra progų progelių, tai natūralu, kad atsiranda, kas jomis ir pasinaudoją, išsiverkia, jeigu ne savomis, tai krokodilo ašaromis.

Pravirko ir lietuviai sportininkai, susigraudino jauni sūneliai, kad mažai domimasi jų pasirodymais, kad Chicago's lietuviškoji visuomenė nepakiša kiek reikiant žabų po mūsų sportininkų ambasadorystę. Per silpnos garbės liepsnos muša į dangų. O jauni žmonės mėgsta būti tempiami aukštyn, į didelių vyrų, kad ir už ausų.

Nesidomima, paprastai, dalykais, kurie nesukelia dėmesio, nepaisant, kokio amžiaus žmonės tuos dalykus atliktų: jaunimas, senimas ar moterėlis iš bobinčiaus.

Mūsų sportininkų pasirodymai žemo lygio; todėl dažnas nenori gaišti laiko dalykams, kurie atsiliek, kurie velkasi toli užpakalyje, tarytum žąsies vedami.

Pats jaunimas taip pat nesidomi savo sportuojančiais kolegoms. Kur jaunimo galėtų susirinkti gausūs būriai, tai atklysta tik keliasdešimt ežiukų nukirptų galvelių. Paskui skundžiamasi, rašoma, kad lietuvioji visuomenė nerangi, nesidomi dalykais, kuriais domėtis ir pats jaunimas neturi noro.

Kur susiduriama su kūrybinio nepajėgumu -- literatūroje, sporte, politikoje -- visuomet kaltinama visuomenė, ašarojama.

B. Beržinis,
Chicago, Ill.

PER VENTĖS RAGĄ...

(Atkelta iš 3 psl.)

Į kniaupą aibes įvairių sparuočių, jų tarpe ir gulbių.

Plaukiame tiesiai Ventės rago molo kryptimi.

Ventės ragas, iš tolo išsiskiria aukštesniais, iš rausvo priemolio ir smėlio sudarytais krantais. Į marias išsišovęs neilgas iš akmenų sukrautas molas, o ant kranto, tarp aukštų medžių, raudonuoja Ventės švyturio bokštas.

Su Ventės ragu verta susipažinti geriau. Todėl sustokime ir valandėlei -- kitai išmeskime inkarą.

Ventės ragas -- gražus Kuršių marių kampelis. Iš čia, lyg nuo natūralios verandos, atsiveria plati panorama: rytuose -- kniaupas ir Nemuno delta, pietuose -- marių tolumos, o vakaruose -- neaukštos kupros Kuršių nerijos siluetas. Artimiausiu keliu nuo čia iki nerijos -- devyni kilometrai.

Šis ragas -- liekana ilgo ledynų sudaryto gūbrio, kuris kadaise tęsėsi per marias iki Nidos, o šiauriniu galu per Priekulę siekė Klaipėdą. Dirva čia derlingesnė, joje neblogai auga rugiai, kviečiai, avižos. Einame vakariniu rago krantu, nuklotu stambiais akmenimis -- šarvu, kuris apsaugo jį nuo bangų ir ledų. Krantas daugelyje vietų sėdusėtas kregždžių urveliais. Urvinės kregždės mėgsta Ventės krantus, tik dažnai jų būsteliai sužaloja, išgrobsto opšrai -- barsukai, kurių Ventės rage irgi nemaža. Aplinkui zuja gausybė muselių ir mašalų, o antroje vasaros pusėje prisivelsia tiek daug uodų, kad net medžių viršūnės būna apgaubtos tirstais jų debesimis.

Ventėje, be švyturio, yra įsikūrusi žvejų gyvenvietė, mokykla

kuri galėtų daug pagelbėti Krašto Tarybai, kaip organui kompetingam padaryti galutinius sprendimus bei praktines išvadas sauginiams uždaviniais vykdyti.

Iki šiol KLB Krašto Taryba gilesnių problemų nei nesiėmė svarstyti, jei neskaityti pereinamojo sesijoje ekspromtu iškilusios jaunimo lietuviškojo ugdymo klausymo. Tuo reikalu skubotai buvo net padarytas nutarimas -- priimta Jaunimo Dienos idėja, kuri gal būtų, pasirodė praktiškai neįvykdoma, kad po to apie ją daugiau jau ir neteko begirdėti. Šioje sesijoje prie to klausimo, tur būt, bus vėl sugrįžta, bet ar yra tam pasiruošta? Ar buvo iširtos šios Jaunimo Dienos suorganizavimo praktiškos galimybės? Ar buvo apgalvota praktiškai įgyvendinama tokios Jaunimo Dienos forma?

Krašto Taryba gal turėtų grįžti prie pereinamojo sesijoje taip pat jau paliesto, bet taip ir likusio napsvarstyto labai jautraus skirtingų imigracinių kartų glaudesnio sugyvenimo klausimo.

Tokių klausimų yra visa eilė, labai svarbių ir reikalingų skubaus sprendimo. Jų čia minėti nėra prasmės, nes vienu metu visų išspręsti vistiek neįmanoma. Kad nebūtų nereikalingo gaišto bei tuščių kalbų, Krašto Tarybai vertėtų apsiriboti bent pora mažesnių arba vienu platesniu klausimu. Prie jų sprendimo vieną kartą reikia prieti. Kitaip ir pačią Bendruomenės organizaciją sunku būtų pateisinti.

ir Lietuvos moksline stotis, tirianti marių gyvūniją ir paukščius. Ventėje veikia paukščių žiedavimo stotis, stebinti praskrendančių paukščių keliones. Visame pasaulyje išgarsėjusi kita tokia stotis veikia Rasytėje, Kuršių nerijoje. Kodėl tos stotys buvo įrengtos kaip tik čia, o ne kitur? Mat, per Ventės ragą ir išilgai Kuršių nerijos kiekvieną pavasarį ir rudenį traukia iš šiltųjų kraštų ir atgal tūkstančiai paukščių. Čia, Kuršių marių rajone, praeina plati oro "autostada", kuria kasmet plasnėja dideli sparnuočių pulkai iš visos šiaurės Europos į pietus ir vakarus. Kartais, rugsėjo -- spalio mėnesiais, Ventės rage visi medžiai būna lipie aplipę praskrendančiais paukščiais, ypač varnais.

Pro Ventę traukia ne tik varnėnai. Čia svečiuojasi kikičiai, urvinės ir langinės kregždės, blezdingos, kovai, varnos, kuosos, gandrai, gervės... Varnos ir kuosos daugiausia traukia išilgai nerijos, kopose rudenį gali pamatyti jų ištisus tuntus. Kopininkai anksčiau masiškai jas gaudydavo tinklais, apdorodavo ir sūdydavo žiemai. Giedrių rudens naktį išėjęs laukan, dažnai girdi, kaip klykda, atsisveikindamos su mumis, praskrendančios gervės, kaip plasnėja strazdų giesmininkų būriai... Su paukščiais Ventė išlydi vasarą, ant savo sparnų jie kasmet atneša jai pavasarį.

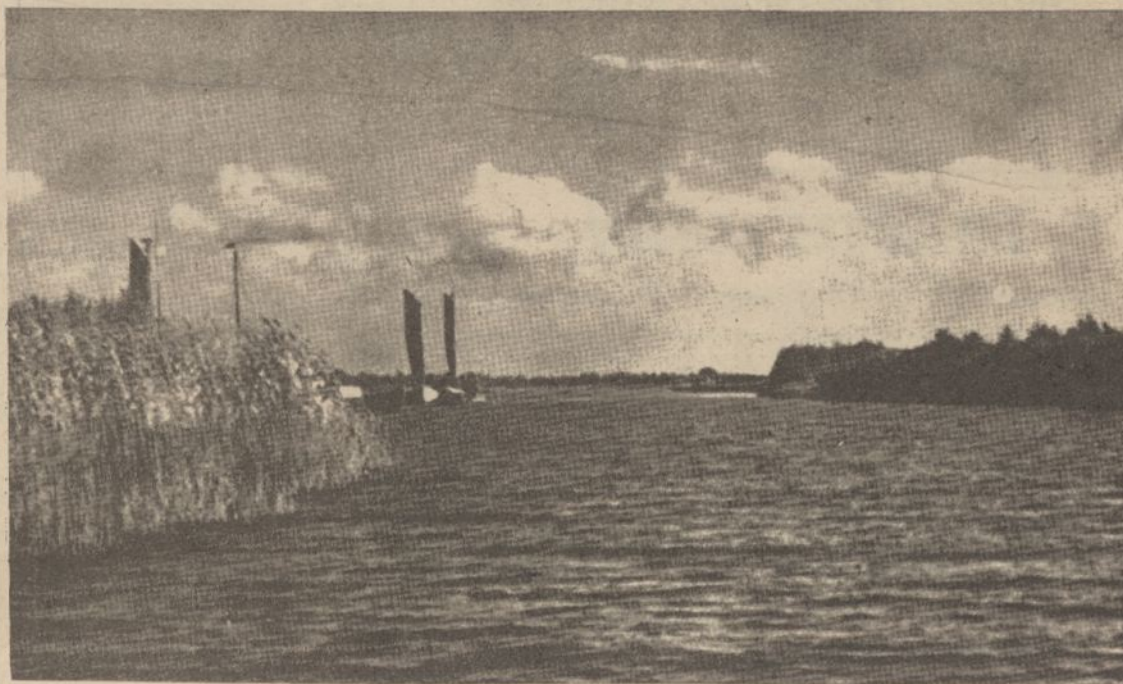
Saulė palengvėle rieda vakarop. Laikas grįžti į laivą. Pakėlę inkarą, motorui pusint lenkiamė Ventės iškyšulį. Marios nurimo ir suspindo, kaip didelis veidrodis. Toli už kopų, vakaruose, dangus niaukstosi debesimis.

Netrukus Ventė lieka už mūsų nugaros. Jau praplaukėme Kintų mišką, o krantai vis dar primena Ventę. Arčiau kranto iš vandens kyšo akmenų pakaušiai. Aukšta nendrių siena vietomis visiškai uždengia krantus, apaugusius didžiuliais medžiais.

Priešingoje marių pusėje matyti nerijos pustomos kopos, Naglių ir Avikainio ragai. Dar toliau į šiaurę melynėja Juodkrantė; nuo jos iki pat Kapgalio kopos jau įsivilkusios į miško rūbą. Juo toliau plaukiame, juo labiau tilsta siaurėjančios marios: aukštas kopų gūbrys aptramdo jūros vėjus. Priešais Drevernos žvejų kaimelį marių krantai gerokai pažemėja. Už jų, plyti didžiulės šventelės pelkės ir Brukšvos pievos. Pakilęs iš švėdrų, virš mūsų praplasnoja laukinių ančių būrelis. Šen ir ten matome pritūpusius ant vandens kirus ir žuvėdras. Už Drevernos ir Klišupės žiočių prasideda tankus Klišių miškas, kuris puošia marių krantus beveik iki Stariškių. Nerijos siluetas vis didėja ir ryškėja.

Skubėjome: saulutė jau senokai pasislėpė debesyse, kurie baigia aprauti dangų didžiule juoda marška. Marios ima šaršuoti. Tai vienur, tai kitur tvyksteli žaibai, Artinasi audra.

Nepastebimai praplaukiame pro Klaipėdos kanalo vartus. Dešinėje, iškėlusį virš vandens savo sprandą, pūso Kiaulės nugaros sekuma. Netrukus toluose suspindi pavieniai žiburiai. Galop vis tamsėjančiame dangaus fone sužėri tūkstančiai šviesos taškelių, atsispindinčių ir mirkčiojančių marių vandeninyje. Tai Smeltė, o čia pat ir gražioji Klaipėda -- mūsų kelionės uostas ir pabaiga!

Žvejai išeina į marias iš Pakalnės upelio žiočių.

AKADEMINĖS SKAUTIJOS IŠAUGIMO PRIEŽASTYS

Buvo malonu skaityti R. Girkalnio laišką, kur jis taip šiltai atsiliepė apie Akademinių Skautų Sąjūdžio (ASS) stovyklos aprašymą atspausť Dirvoje. Viliuosi, kad jis atstovauja daugelio Dirvos skaitytojų nuomone.

Į R. G. klausimą, kodėl akademinė skautija taip išaugo iš-eivijoje, nurodyčiau tokias priežastis:

1. ASS yra mažesnėje politinių partijų įtakoje, negu kitos studentų organizacijos.

2. ASS akcentuoja intelektualinę, kultūrinę, socialinę veiklą daugiau negu politinę. Tokiai pažiūrai simpatizuoja dauguma šio meto studentų.

3. Kelių paskutinių metų laikotarpyje į ASS įstojo visa eilė energingų ir pajėgių studentų bei skautų vadovų, kurie natūraliai į Sąjūdį patraukė gausų jaunų studentų būrį. Iš tokių va-

dovų pažymėtini: T. Remeikis, A. Dundzila, R. Kezys, V. Kamantas, V. Šliupas, dr. A. Avižienis, A. Mickevičius, dr. E. Kaminskas, E. Vilkas, V. Černius, dr. N. Šalkauskaitė, B. Vaškeš, A. Saulaitis, D. Bulgaraukaitė, R. Minkūnas, R. Punkrys ir kt.

4. ASS nariai daugelyje vietovių vadovauja skautų - skautėjų vienetams. Tokiu būdu, pradėję studijas, skautai ir skautės, sekdamie savo vadovų pavyzdžiu, Akademiniame Skautų Sąjūdyje randa natūralų skautiškos veiklos tęsinį akademiniame lygyje. Lietuvoje studentai skautai, berods, veikė tik Kaune. Jų veikla kitų miestų tuntuose ir draugovėse buvo ribota, ir todėl jų įtaka skautiškuose vienetuose buvo nereikšminga. Tokiu būdu ir akademinės skautijos prieauglis Lietuvoje nebuvo gausus.

5. Studentų Skautų Sąjunga (SSS) kuri yra ASS padalinys, tvarkosi nepriklausomai nuo vyresniųjų ASS narių. Tokią "nepriklausomybę" jaunimas vertina, ir todėl stoji į SSS. Dėl šios pačios priežasties jie vengia organizacijų, kurios tiesioginiai ar netiesioginiai dominuoja vyresnieji.

J. M.,
Waterbury, Conn.

DIRVA

Nr. 116

1960 m. spalio 10 d.

KAS IR KUR?

• **St. Zobarsko** paruoštos "Selected Lithuanian Short Stories" labai šiltai recenzuojamos visuomeninio gyvenimo, literatūros ir meno apžvalgų savaitraštyje "The Commonwealth", rugsėjo 23 d. numeryje. Recenzentas Alastair Guinan sako, kad rinkinys nusipelnė plačių skaitytojų sluoksnių ir šilto priėmimo.

• **Prof. Igno Končiaus**, gyvenančio So. Bostone, pagerbimą, įvykstantį spalio 16 d., 4 val. vak. Tautinės Sąjungos namuose, rengia Akademinių Skautų Sąjūdžio Bostono skyrius. Kaip žinia, prof. I. Končius yra ASS garbės narys.

• **Punsko vidurinėje** lietuvių mokykloje paskirta jauna lenkė mokytoja dėstyti lenkų kalbą, vietoj atleistos anksčiau buvusios mokytojos. Numatoma, kad ir lietuvių kalbai atsiųs vieną lenkų repatrijantę, kuri metus laiko yra studijavusi lietuvių kalbą.

• **Ieškomas Butkus Stasys**, sūnus Juozo, kilęs iš Šimkaičių valsčiaus, Pavidaujo km. Į JAV išvykęs 1913 m. Turimomis žiniomis gyvena Leister (ar Leicester?). Ieško brolis Pranas, gyvenąs Lietuvoje. Atsilipti arba žinantieji pranešti šiuo adresu: J. Vaitkus, 17 Lumbervale Ave., Toronto 4, Ont., Canada.

TORONTO

Jokūbas Stukas, "Lietuvos Atsiminimų" radijo programos New Yorke vedėjas, padarė pranešimą iš savo kelionės po Lietuvą. Susidomėjimas buvo nepaprastai didelis, nes pranešimo išklausti prisirinko sausakimšai pilna prisikėlimo parapijos salė. Pranešėjas, pajavirindamas savo pranešimą vaizdais, pagautais filmo aparatu, davė gyvą vaizdą dabartinės rusų okupuotos Lietuvos.

• **Vilniaus Dienos** minėjimas įvyks Prisikėlimo parapijos salėje spalio 16 d., 4 val. p. p. Tai dienai pritaikintą paskaitą skaityti yra pakviestas A. Dundulis iš Chicago.

• Iš kelių šaltinių patirama, kad šiuo metu Lietuvoje gyvena nedaugiau kaip 25,000 žydų. Dauguma iš jų mieliai Lietuvą apleistų, jei gautų iškeliavimo leidimus.

• **M. Rėklaitis** iš Chicago, mokėdamas metinę prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• **Pranas Gustas**, iš Los Angeles, Dirvos paramai atsiuntė \$5.00 auką.

DETROIT

ŽVAKIDĖS PREMIERA

Detroito Alkos vaidintojų grupė švenčia savo veiklos 10 metų sukaktį. Dešimtmečiui paminėti yra pasirinkę scenai A. Skėmos premijuotą veikalą žvakidė.

Pastatymas rengiamas Detroito Liet. Radijo Klubo. Režisuoja akt. J. Pusdešris. Veikalo pastatyme dalyvauja: K. Gričius, J. Pusdešris, V. Ogilvis, A. Gubilas, A. Rastenytė ir Racevičiūtė.

Vaidinimas įvyks būvusioje Lietuvių salėje, š. m. spalio mėn. 15 d. (šeštadienį).

Reikia tikėti, kad šio simbolinio vardo veikalas, pasirinktas Alkos dešimtmečiui, primins Detroito lietuviams kultūrinę atsakomybę.

Naujas tėvų komitetas

Spalio 3 d. šeštadienines Mokyklos tėvų susirinkimas išrinko naują Tėvų Komitetą, į kurį įeina: Abarius, Arlauskas, Gaizutis, Kasputis ir Naruševičienė. Susirinkimas numatė gruodžio 18 d. surengti vakams eglutę.

Mirė Boleslovas Urbanavičius

Pereitą savaitę, po trumpos ligos, (pasijutęs blogai bevažiudamas į večius pas dukterį), mirė 88 m. eidamas Boleslovas Urbanavičius.

B. Urbanavičius visą laiką buvo jautrus lietuviškiems reikalams. Per paskutinę BALFO rinkliavą, pasiramstydamas lazdele, vaikščiojo ir rinko aukas. Vis ruošėsi ateiti į ALT Sąjungos susirinkimą. Sako, aš Lietuvoje taip pat priklausiau.

Tegul būna lengva ši žemėlė. J. G.

Buenos Aires liet. parapijos salėje J. Gilvydžio demonstruojamų filmų pasižiūrėti prisirinko tiek žmonių, kad pavėlavusiems teko stovėti...

J. Gilvydis, lietuviško kino teatro Vytis Buenos Aires Argentinoje, įkūrėjas, jau virš 25 metų filmuoja ir rodo Argentinoje, Urugvajuje ir kitose lietuvių kolonijose filmus iš lietuvių gyvenimo, Nepriklausomos Lietuvos kronikas, kurių pasižiūrėti visad sueina minios žmonių.

PIRMAS PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Kongresą ruošia Lietuvai išlaisvinti Centras Argentinoje bendrai su visomis lietuvių organizacijomis ir spauda.

Kongresas įvyks 1960 m. gruodžio 3-5 dienomis. Šio kongreso tikslas yra stiprinti Lietuvos išlaisvinimo akciją ir pagyventi lietuvių kultūrinį veikimą.

Šis, pirmasis lietuvių kongresas Pietų Amerikoje, yra istorinis įvykis, kuriam ruošiasi labai rūpestingai visi Argentinos lietuviai. Norima, kad jis kuogeriausiai pasisektų ir daugiausia naudodamiesi tikslu atneštų.

Iš kongresą yra kviečiami ne tik iš Brazilijos, Urugvajaus, Venezuelos, Kolumbijos, bet kviečiami ir iš Šiaurės Amerikos lietuvių, visuomenės ir spaudos atstovai.

J. Gilvydis

sektetui ir mišriam vokaliniam vienetui, su kuriuo turėjo nemažą pasirodymų ne tik lietuvių salėse, bet ir per televiziją, radijo ir yra dalyvavęs su savo dainininkais ir filmoje.

Vitolis Rastauskas yra aktyvus sporto klubo "Kovas" narys ir paskutinis klubo pirmininkas. Daug pasidarbavęs Amerikos lietuvių sportininkų atvykimui į Argentina.

Jų išvykimai iš Buenos-Aires sudarys nemažą spragą kultūriniam lietuvių gyvenime.

LAUKIAMA SOLISTĖ ALDONA STEMPUŽIENĖ

Vedamas susirašinėjimas su soliste Aldona Stempužiene dėl galimų gastolių Buenos-Airese. Ji būtų čia laukiama atvykstant po gastolių iš Kolumbijos. Atrodo kad solistė lankys kitas lietuvių kolonijas Urugvajų ir Braziliją. Koncerto organizavimui yra sudarytas specialus komitetas.

BOSTON

MOTERŲ KLUBO RUDENS BANKETAS

Pabalt. Tarybos Lietuvių Moterų Klubas Bostone spalio 16, sekmadienį, 5 v.v., Didž. Liet.

GERAI PAVYKĖS VASARIO 16 GIMNAZIJOS PARAMOS VAKARAS

Buenos-Aires ir apylinkių lietuviškųjų šeštadienių mokyklų pastangomis buvo surengtas vakaras -- Vasario 16 gimnazijos paramai. Pačių šeštadienių mokyklų mokinių buvo suvaizdinta mokytojų V. Babronienės ir O. Kairėlienės paruoštas montažas "Šalis ta Lietuva vadinasi". Šiam vaidinime talkininkavo Vytauto Cibavičiaus vadovaujamas moterų sekstetas, mišrus vokalinis vienetas ir skautų tautinių šokių grupė.

Vakaras turėjo didelį pasisekimą ir davė gražaus pelno gimnazijai.

IŠVYKTA Į CHICAGĄ

Buenos - Aires lietuvių tarpe gerai žinomi kultūrinio baro darbininkai Vytautas Cibavičius ir Vitolis Rastauskas, spalio 11 dieną iškrenda į JAV.

Šie abu jaunuoliai buvo aktyvūs skautų vyčių nariai, ansamblio "Daina", tautinių šokių grupės, kvarteto "Aitvarai" ir įvairių kitų meninių sambūrių dalyviai ir organizatoriai.

Paskutiniu laiku Vytautas Cibavičius vadovavo mergaičių

LOS ANGELES

SAVE BALTINA, KITA KALTINA

Vladas Bakūnas Vienybės 74 Nr. moko prof. Mykolą Biržišką, kaip reikia šioje žemėlėje gyventi ir kad vadinamus Bendruomenės namus jis turėtų remti.

Žiūrint į daiktą kreivai, kreivai jis ir atrodo. Taip ši kartą atsitiko ir Vienybės korespondentui, Vienybės korespondentas rašo: "Jis (prof. M. Biržiška) nutarė remti Tautinės Sąjungos pastangas namams įsigyti ir atsisakė remti bendruomenės centro pastangas sukelti pinigų jau nupirktiems namams apmokėti".

Šis teigimas, nuo pradžios iki pabaigos apie profesorių yra pramanytas ir, labai šmeižiantis, Prof. M. Biržiška nėra tautinių namų šimtinių ir net nė vienam tam reikalui sušauktam susirinkime nedalyvavęs.

Vadinamos bendruomenės pastangos įkurti Los Angeles lietuvių bendruomenę namus, kaip nuosavybę organizacijai, su L.A. lietuvių bendruomenės apylinkė, nieko bendro neturi. Vadinami bendruomenės namai angliškai save pasivadino: "Lithuanian

Piliečių klubo salėje ruošia iškilmingą Rudens Banketą, kuriam Bostono ir apylinkės lietuvių visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti.

Kluba valdyba, kurią sudaro E. Vasyliūnienė, A. Grinienė, M. Žiaugrienė, V. Kulbokienė ir I. Galinienė, padedant visoms klubo narėms, rūpestingai šiam banketui ruošiasi.

Nauja, gražiai išpuošta salė, gera programa, kurią išpildys solistai, maloni šokių muzika ir skanūs valgiai tikrai sudarys atsilankiusiems pakilią nuotaiką. Be to bus laimėjimai ir kai kurių kitų staigmenų.

Šis klubas palaiko malonų ryšį Bostono ir apylinkės moterų tarpe, šelpia ligonius ir senelius Vokietijoje ir reikalui esant reprezentuoja lietuvių moterų kitų tautų tarpe.

Bostono visuomenė ir kaimynai maloniai kviečiami šiame bankete dalyvauti, ir tuo pačiu paremti gražų ir kilnų moterų klubo darbą.

Community Center, Inc." Lietuvių visuomenėje kelti propagandą, jau vartojamas visai patrauklus variantas: "Californijos Lietuvių Bendruomenės Centras". Kaip angliškas pavadinimas atitinka lietuviškam vertimui lai sprendžia skaitytojai.

Šių metų bendruomenės metiname susirinkime, darant praeitų metų veiklos pranešimą, vienas iš dalyvių pareikalavo, kad ir bendruomenės namų veiklos padalinyje būtų padaryta revizija ir susirinkimas apie tai būtų informuotas. J. Kojelis davė tokį paaiškinimą: paklausimą: "Nuo to laiko, kaip buvo įkurta akcinė bendrovė ir iš akcininkų buvo išrinkta namų direktorių taryba ir valdyba, bendruomenė, kaip organizacija, su namų vadovybe nieko bendro neturi.

Namus tik taisyk būtų galima vadinti bendruomenės, jei bendruomenės apylinkės valdyba turėtų jų kontrolę, ir iš jų gautų pelno nuošimtį, kad akcininkų įstatuose tai aiškiai būtų pasakyta. Ta proga visuomenė norėtų žinoti, ką apie tai sako bendrovės įstatai?

Jeigu pačių akcininkų teigimu namai nepriklauso b-nei kaip organizacijai, tai kokią teisę Vienybės korespondentas turi reikalauti, kad gerb. prof. remtų pelno akcinę bendrovę? L.A. gali būti įkurta pav. ir varžytų akcinę bendrovę, ar ir šiuo atveju Vienybės koresp. vers savo nuožiūra kitus ją remti?

Gera! kad Vl. Bakūnas bendradarbiauja spaudoje ir domisi lietuviško gyvenimo pulsą, bet geriau būtų, kad jis gyvenimo faktus pateiktų teisingai, geriausia būtų, kad Bakūno jaunas atžalynas įsijungtų į lietuviško L.A. jaunimo organizacijas.

Vargas tau bendruomenė bus, kaip mirties angelas užmigdys tėvą, nudžiūras rašalas nuo rašytojo plunksnos, o tavo vaikai puoš tik svetimtaučių skautų elses.

M. Krapas

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RPublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmadi. ofisas uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antradi., ketvirtadi., penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:
Ofiso RPublic 7-5020.
Namų WAlbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Iėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais:
2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Nuo šių metų liepos 1 dienos dividendai yra pakelti iki 4%.

MUTUAL Federal SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius □

Kaip mano dovana, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 □

už 6 mėnesius — \$4.00 □

už pirmus metus — \$8.00 □

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovana).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)